

VERA:

Mali računar.

Povest.

o Kregarček, izračuni koliko je pet in ena!« »Tli!« se po nič dolgem premišljevanju odreže poklicani. »E, mali, pa si se le zmotil. — Kaj je več: pet ali tri?« »Mm... pet!« »No vidiš! Če pa daš k pet še eno zraven, potem ne bo »tri.« — »Mm... sn se zmotu! Je pa stili.«

Kaj hočete! Kregarčku pač ne gre računanje, pa naj si prizadeva gospodična učiteljica z njim kolikor hoče. Včasih vse zmeša: števila in številke, tri s pet, dve s štiri ali osem, — kakor pač, njemu je vseeno. Le če bi mu pokazal tiste lepe bele žemljice, — se še spomniš čitateljček na tisto nebeško jed, — no če bi Kregarčku pokazal kaj tacega, potem bi nemara ali skoraj gotovo vedel, koliko je ena žemlja in ena žemlja. Pa seveda tudi v tem slučaju le, če bi smel žemlji po trudapolni rešitvi računske naloge spraviti v najbolj varno zavetišče, v lačni želodček. Ja, lačen pa je večkrat naš šolarček. Se mu pa tudi ne skriva. Bled je in slaboten, kot bi imel še-le pet let. Hlačice kar vihrajo krog suhih nog, Obrazka pa ni drugega kot dvoje velikih črnih oči, ki te včasih tako milo, tako proseče pogledajo, da mu ne moreš zameriti, če tudi poyedo usta kaj prav neumnega še bolj kakor to, da je pet in ena »tli.« —

Kadar je velik sneg, ga ni v šolo. Doma je precej daleč gori v hribih in kedo se bo čudil, če obdrži mati slabotnega sinka raje doma pri peči, kot bi ga poslala po tako daljni, mrzli poti v šolo. Seveda, Kregarčku kot pridnemu učencu to ni vsikdar po volji in zadnjič je tako dolgo lazil za materjo in pretakal debele solze, da ga je morala starejša sestra »štupo ramo« prinesiti v šolo.

»Kako pa, da te je prinesla?« so ga povpraševali tovariši.

— »Ja ves, mam cokle, pa se tak plime sneg naje, de kal padem. Pa ne molem nikamal. V solo pa cem jet! Mm... pa me je plnesla.«

Ob desetih, ko imajo učenci prosto, sedi on mirno v klopi, kot bi si ne upal nikamur. Drugi privlečejo južino iz torbice, pa otepljejo kruhek, sveže ali suho sadje, da je veselje. On do nedavna ni imel ničesar. Le žalostno se je oziral in včasih na debelo požrl sline, ko je videl polna usta svojih tovarišev.

»Nimaš ti nič južine?« ga je vprašala gospodična.

»O ne, nič. Vete, ze tli tedne nimamo nic kluha, Nimamo nic zita, pa nic moke, — gnali pa tud' me, de bi jo kupl.« —

Tako žalostno je to povedal, da so vsi osupnili. Roke so jim zastale, usta pa so se odprla in nemo zastala, da je Kregarček tako ubog, da po več tednov ne okusi kruha, dočim ga drugi otepljejo vsak dan. Pa pridele počasi k njemu Slavka iz zadnje klopi in mu pomoli cel košček kruhka, oj, tako lepega, sladkega kruhka. Zasvetile so se mu oči, tiste velike črne oči, potem pa se boječe uprle v gospodično, kot bi jo hotele vprašati: »kaj mi hoče? Zakaj mi ponuja ta kos kruha?« Saj ni verjel, da bi bil kedo tako dober in mu privoščil svojo južino, ko pa vsi tako radi, tako z veseljem jedo. Ko pa mu je gospodična pritrčila, da naj vzame, je hlastno stegnil suhi ročici po koščku, ga vzel in rekel »hvala!« Tako hvaležno je pogledal malo dobrotnico, da so se Slavki orosile oči usmiljenja ob enem pa veselja, da je tako ustregla svojemu ubogemu tovarišu. Pa mislite, da je Kregarček sedaj jedel? Potisnil je košček v velik žep svoje, na vseh koncih in krajih zakrpane suknjice.

»Zakaj pa ne ješ?« ga je vprašal Ivanček.

»Mami bom nesu.« —

»Pa nisi ti lačen?«

»Mhm, že — pa, — mama ga bojo tud lad jedl.«

To pa je bilo preveč za dobra otroška srca. Na mah je imel pred sabo kupček vsakovrstnega kruha. Seveda so bili koščki že oblomljeni, pa kaj se je Kregarček menil za to. Nekaj časa je pogledoval učence, kot bi se vsakemu posebej tiho zahvaljeval, potem pa je začel po malem spravljati koščke v svojo torbico. Zadnji košček, bil je eden izmed najmanjših, je oddržal zase in ga z veseljem pojedel. — Od tistega dne ni Kregarček več brez južine. Če nimajo kruhka, pa delijo z njim sadje ali karkoli imajo.

Zadnjič so se učili o mucki, o tisti lepi gladki in mehki živalici, ki jo imajo navadno otroci tako radi. Jožek je ravno glasno pripovedoval: ... »Na vsaki strani gobčka ima dolge brke. Kožušček je lep mehak« ... Takrat pa spolzi Kregarčku debela solza po licu. Videlo se mu je, da njegove misli niso bile pri mucki, pa tudi ne v šoli, plavale so daleč, daleč tam nekje če tudi le par trenutkov.

»Kaj ti je otrok, zakaj jočeš?« ga vpraša gospodična učiteljica in stopi k njemu. Pa kar hitro seže ročica na lice, stisne solzo med prsti in s smehljajočimi ustmi a še mokrimi očmi pravi Kregarček: »Saj ne.«

»Videla sem solzo. Povej po pravici, zakaj jočeš!«

Takrat pa je nagnil glavico, pogledal učiteljici v oči in rekel: »Na blata sem se spomnu, ku je v vojsk obe noge zgubu. Glanata mu jih je utlgala. Plej je on sluzu, da smo mel kaj jest, zdaj pa ne bo mogu vec delat. ... Mama zmilaj jočejo, zmilaj, zmilaj.« — In druga debela solza se utrne, pa spolzi po suhem obrazku. Za trenutek je bilo vse tiho v razredu. Potem pa pogladi gospodična otroka po glavici in mu reče: »Ne jokaj Kregarček! Brat bo že še delal, ko ozdravi. Glej, on je vojak in se je bojeval proti Italijanom. Ko bi ne bilo naših hrabrih vojakov, bi nas bili Ita-

ljani pregnali z doma, pa bi bil tudi moral bežat z mamico mogoče daleč, prav daleč. Le ne jokaj! Vse bo še dobro, bo že Bog dal!«

»Mhm, ... mama tud zmilaj tak lecejo. »Bo zi Bog dal!«

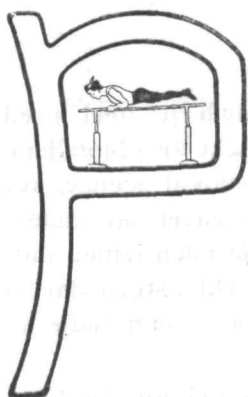
Vidite, tak revček je naš Kregarček. Vsi ga imamo radi in nobeden mu ne zameri, da še tako po otroško izgovarja besede in včasih ali bolje rečeno zmiraj tako izvrstno računa. Če pove pri računalu petkrat narobe pa vsakokrat strese glavico in trdi, da se je le zmotil, pa začne zopet od kraja. Nazadnje sam obupa nad svojo učenostjo, pogleda učiteljico in odkritosrčno pripozna: »Mi nece v glavo.« — Kedo bi mu zameril? —

KAREL ŠIROK:

Metuljček in sinica.

(Basen.)

omlad je bila v deželi. Drevje, odeto s cvetjem in brezštevlnó cvetk je dehtelo naokoli. Metuljčki so se izprehajali po poljih in ptički so žvrgoleti v gajih.

Na polju sta se srečala metuljček in sinica.

»Dobro jutro, metuljček! Srečen si! Kamorkoli se ozreš, povsod ti nudijo cvetke iz svojih čašic sladke medice. Kadarkoli želiš, se je nasrkaš do sitega. Jaz pa se moram še zdaj spomladi in večkrat tudi poleti zelo truditi, predno najdem uboren grizljaj. Jeseni in pozimi pa se le redkokdaj najém do sitega. Ti, metuljček, imaš zares prijetno življenje!«

Metuljček je odgovoril sinici:

»Resnico govoriš, sinica! Prijetno življenje imam spomladi in tudi poleti se mi ne godi slabo. A kmalu bo minula prelepa pomlad in z vej se osuje cvetje. Tudi poletja bo kmalu konec in na poljanah ovenejo cvetke. Hladen veter zaveje črez polja. Takrat bom moral umreti od gladu in mraza. Ti pa boš živela dalje siromašno sicer, a živela boš vendar-le. — Kaj meniš, kdo izmed naju dveh je na boljšem? Ali je boljše uborno in dolgo živeti, ali lepó živeti in kmalu umreti?«

V nesreci.

*Tema oblaka
solnce je skrila ...
Zemlja zaplaka
v tihi bolesti ...
V dušo se žalost*

*je naselila ...
Vrne se solnce,
vrne se sreča —
v duši veselje
se ti poveča.*

Vinko Klanšeh.

